

Độc sách:

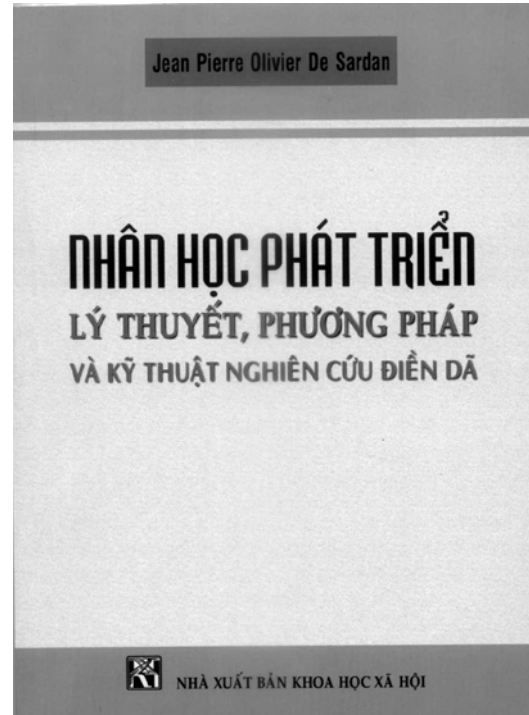
NHÂN HỌC PHÁT TRIỂN: LÝ THUYẾT, PHƯƠNG PHÁP VÀ KỸ THUẬT NGHIÊN CỨU ĐIỀN DÃ¹

“Nhân học phát triển: Lý thuyết, phương pháp và kỹ thuật nghiên cứu điền dã” là một tập hợp các bài viết đã công bố bằng tiếng Pháp của Jean Pierre Olivier De Sardan từ năm 2001 tới năm 2003. Cuốn sách được Christian Culas và Bùi Quang Dũng tuyển chọn và giới thiệu, Trần Hữu Quang và Nguyễn Phương Ngọc dịch ra tiếng Việt; được Nhà xuất bản Khoa học xã hội xuất bản với sự tài trợ của Đại sứ quán Pháp tại Việt Nam thông qua Quỹ Đoàn kết ưu tiên về Khoa học xã hội (FSP2S).

Jean Pierre Olivier De Sardan hiện là nghiên cứu viên cao cấp thuộc Trung tâm quốc gia nghiên cứu khoa học (CNRS) của Pháp, được bổ nhiệm làm việc tại Trung tâm khoa sát và nghiên cứu về các động năng xã hội và về sự phát triển địa phương (LASDEL) ở Niamey (Niger) đồng thời là giáo sư tại Trường cao cấp khoa học xã hội (EHESS) ở Marseille. Ông là một trong những nhà nhân học lớn chuyên về miền Tây Phi. Nghiên cứu khoa học xã hội của ông thường đi vào nhiều đề tài khác nhau và mang tính chất cách tân.

Cuốn: “Nhân học phát triển: Lý thuyết, phương pháp và kỹ thuật nghiên cứu điền dã” được xuất bản bằng tiếng Việt có 327 trang với 4 bài viết: 1- Phương pháp điều tra điền dã nhân học xã hội: Đúc kết phương pháp luận và một số hướng dẫn dành cho sinh viên; 2 - Ba lối tiếp cận trong ngành nhân học về sự phát triển; 3 - Nạn tham nhũng thường ngày và; 4 - Bà đỡ và nhân viên thuế quan: Văn hoá nghề nghiệp địa phương và văn hoá bàn giấy quan liêu tư nhân tại vùng Tây Phi.

Xuyên suốt cuốn sách nổi lên ba chủ đề cơ bản mà tác giả muốn gửi gắm đến người đọc. Đó là các chủ đề: 1- Các phương pháp điều tra điền dã trong ngành nhân học xã hội; 2- Nghiên cứu về sự tham nhũng trong đời sống thường nhật, với trường hợp nhân viên hộ sinh và nhân viên thuế quan; và 3 - Ba hướng tiếp cận trong ngành

¹ Nhân học phát triển: Lý thuyết, phương pháp và kỹ thuật nghiên cứu; Jean Pierre Olivier De Sardan; Nhà xuất bản Khoa học xã hội, Hà Nội, 2008.

nhân học về sự phát triển (Trần Hữu Quang, trang 21 - 31, sách đã dẫn). Cách tiếp cận nhân học được tác giả đề cập trong cuốn sách với những phương pháp điều tra chuyên biệt, những khái niệm, những phân tích, sự quan tâm tới tác nhân, tới những cấp độ vi mô... được áp dụng vào những đối tượng thực chất là đối tượng xã hội học. Có thể nói, nhà khoa học này là một trong những người đầu tiên đề xướng cho cho một ngành nhân học ứng dụng vào những đối tượng mới trong một xã hội hiện đại với nhiều chuyển đổi.

Qua công trình nghiên cứu của mình, tác giả cuốn sách chủ trương rằng: thấu hiểu cho đến tận chi tiết các cách thức vận hành và chuyển biến của các xã hội mà ông quan sát và đưa ra một cái nhìn phê phán về cách thức sản xuất các dữ kiện và các văn bản trong ngành nhân học xã hội. Đây là một lối tiếp cận mang tính thực tiễn, phản tư và xây dựng đối với các ngành khoa học xã hội (trang 12, sdd). Công thức “Cách tiếp cận đan xen các lôgic xã hội” trước hết được đề ra nhằm áp dụng vào những cuộc khảo sát nhân học có đối tượng là các dự án phát triển, với toàn bộ các tác nhân có liên quan, với các nền văn hoá của họ, các chiến lược và các mối xung đột của họ. Còn hơn thế, công thức có tính tổng hợp này trong thực tế đã và đang được áp dụng cho những lĩnh vực rộng lớn hơn; và đây là ý nghĩa quan trọng của các nghiên cứu của Jean Pierre Olivier De Sardan.

Có thể nói công trình khoa học được công bố bằng tiếng Việt này là một cuốn sách công cụ quan trọng về công việc nghiên cứu điền dã, vừa đồng thời là một bản luận chứng tri thức luận về những thực nghiên cứu và những giả thuyết hiệu nghiệm nhất về mặt khoa học trong quá trình nghiên cứu. Nó bao gồm những công cụ thực hành và những công cụ lý thuyết cần thiết để có thể khởi sự tiến hành một cuộc điều tra trên thực địa. Cuốn sách vì vậy là tài liệu tham khảo có ý nghĩa đối với giới nghiên cứu xã hội học, nhân học xã hội và những người quan tâm đến lĩnh vực này./.

Xuân Trường